

Előfizetési díj:

Negyedévre	1 frt
Félévre	2 frt
Egész évre	4 frt

Egyes szám 20 kr.

Megjelen havonként kétszer.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Szerkesztőség

Ferencz-körút 18. sz.
földszint 2. a.

Kiadóhivatal

József-körút 43. szám.

Az Achilles Sport-Egylet,
Aradi Korcsolyázó-Egylet,
Budapesti polgári lövészegyes.,
Budapesti Torna-Club
Beregszászi Korcsolyázó-Egylet,
Bpesti hegyvidéki Turista-Egyl.,
Budapesti Korcsolyázó-Egylet,
Budapesti Torna-Egylet,
Délnyugati Kerékpár-Egylet,
Debreczeni Korcsolyázó-Egylet
Debreczeni Torna-Egylet,
Fővárosi Vívó-Club,
Érsekújv. Vívó- s Torna-Egyes.,
Győri Csónakázó-Egyesület,
Gyöngyösi Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Tornázó- és Vívó-Egyes.
Kolozsvári Athletikai Club,

Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,
Körmendi Athletikai Club,
Kunsztmártoni Csón.-Korcs.-Egyl.
Lévai Torna- és Vívó-Egylet
Lőcsei Korcsolyázó-Egylet,
Lőcsei vívó- és Torna-Egyesület,
Magy. Testgyakorlók Köre,
Márm.-szigeti ifj. torna-eget,
Magyar Úszó-Egylet.
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Óvári Torna- s Vívó-Egyl.,
Marosvásárhelyi Kerékpár-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Korcs.-Egylet,
N.-Bányai Torna- és Korcs.-Egyl.,
Nagy-Ényedi Korcsolyázó-Egyl.,
Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,
Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,

Nemzeti Hajós-Egylet,
Neptun Bpesti Evező-Egylet,
Ó-Becsei Kerékpár-Egyes.,
Ó-budai Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club,
Pozsonyi Hajós-Egylet,
Pápai Korcsolya-Egylet,
Pozsonyi Torna-Egylet,
Privigyei Korcs.-Egylet,
Rimaszombati Korcs.-Egylet
Quarnero csónakázó.-egylet.
Sátorlajauhelyi Korcs. Egyl.
Selmeczi Akad. Athléta-Club,
Soproni Korcsolyázó-Egylet,
Soproni ev. főgymn. testgy. köre.
Sportkedvelők Köre,
Szabadkai Sport-Egylet,

Szabadkai Torna-Egylet,
Szarvasi Korcsolyázó Kör,
Szatmár-Németi torna és vívó-egyl.
Szegedi Csónakázó-Egylet,
Szegedi Korcsolyázó-Egylet,
Szegedi Torna-Egylet,
Székely-Udvarhelyi Korcs.-Egylet,
Székesfehérvári Korcs.-Egylet,
Szegedi Kerékpár-Egyesület,
Szászvárosi Athletika-Club,
Szolnoki Korcsolyázó-Egylet,
Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Torontáli Korcs.- és hajós-Egylet,
Torontáli atletikai club
Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Ujvidéki Kerékpár-Egyesület,
Veszprémi Torna-Egyesület,
Zsombolyai Athletikai-Club,

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

A tornatanítás reformja.

Az országos közoktatási tanács bizottsága elvégezte a középiskolai tanterv revízióját, de mielőtt a tanács teljes ülése tárgyalná az új tantervet, egy külön szakbizottságra bízta, hogy a tornatanításra vonatkozó új tantervre nézve tegyen javaslatot. E bizottság e napokban kezdé meg működését és pár hét alatt munkájával készen kell lennie.

Nem tudjuk, hogy a bizottság számára kiszabott idő mennyiben lesz elég egy valóban alapos tervezet előkészítésére, de vigasztal azon tudat, hogy a lapunk első számával tizenöt évvel ezelőtt megindított reform mozgalom eszméi már annyira megvitattak és részben oly általánosan elismertek, hogy a tantervbe való beillesztésük nem fog nagyobb nehézséggel járni.

Mik is azon reformeszmék, melyektől az ifjusági testi nevelés felvirágzását reméljük?

Mindenekelőtt legfontosabb kívánság, hogy az iskolának több idejét foglalja le a testgyakorlati oktatás. Ha semmit sem tudnánk javítani a mai testgyakorlati tanításon, de több időt adnánk a tornának, már azzal is sokat nyertünk. A több idő alatt érthetnők az ideális mindennapi testgyakorlatot vagy a minimális heti három órát, illetőleg két órát és egy szabad délutánt. Ezen alul nem lehet beszélni tornatanításunk reformjáról. — Ez idő is csak úgy elégséges, ha kötelezővé válik mindennemű iskolára nézve.

A tornatermek kellő építése, nagysága, jó levegője; a játékterek berendezése stb. mind

oly lényeges kellékei a testi nevelésnek, melyeket minden reform mozgalom nélkül is mindenki sürget és óhajt.

A német, régi tornarendszer támadói mindenkor a szobai tornázással a szabadtéri gyakorlatokat állították szembe; a megkötött mesterséges mozgásokkal szemben a szabad, természetes mozgásokat sürgették. — Ennek a kívánságnak a tanterv készítői úgy tehetnek eleget, ha a német tornarendszerben meglevő ilyen elemeket előtérbe helyezik és háttérbe szorítják a testet kevésbé fejlesztő, de lélekölő összetettebb szabad- és rendgyakorlatokat.

A szertornázás ellen ezernyi vád hangzik, de mi ezt is megtartandónak véljük, csak vesélyességét akarnók csökkenteni és alaposabban taníttatni. Erre nézve szükséges lesz az ezután kidolgozandó utasításokban részletesen foglalkozni minden gyakorlattal és szerrel. Ma a középiskolai tornatanításnak minden fokán télen-nyáron magvát, lényegét a szertornázás képezi. Ennek úgy kell megváltoznia, hogy épen csak a felsőbb osztályban maradjon meg a mai szertornázási rendszer és az alsóbb osztályokban a fő súly a játékokra, ugrás, futás, járás, dobás, mászás természetes mozgásaira szorítkozzék.

Nemcsak a gyakorlatok megválasztásában de a tanítás módjában is változnia kell rendszerünknek. Ne legyen a tornatanítás dreszura pedáns tanítási óra, hanem szórakozási idő. — Azon panasz, hogy a több torna óra nemhogy segitene a szellemi tulterhelésen, hanem egy

ujabb túlterhelést hozna létre, csak a helytelen tanítási módra nézve igaz. — Szükség van a fiuk épsége érdekében a tornaórán a szigorú fegyelmre, de ezt először szeretettel, azután kellő tekintéllyel és csak azután és lehetőleg ritkán kell rideg szigorral elérni.

Az érvényben levő tornatanítási utasításokban sok jó és sok tévedés van, de a kiválogatás nem lesz nehéz, ha a főbb eszméket szemelött tartjuk. De az utasítások hiányát is pótolhatjuk az eddigi miniszteri rendeletek alapján. A korcsolyázás, uszás, játékok, kirándulások, tanítására határozott tervet kell készíteni. De nagyon sok gondot igényel az ifjúsági versenyek ügye is. A szépen fellendült versenyzési kedvet fel kell használni, de gondoskodni kell a versenyre készüléssel veszedelmes voltának ellenőrzéséről is.

Sokat írtunk és beszéltünk már arról is, hogy az iskolai testgyakorlatok igyekezzenek a gyermek, még pedig a magyar gyermek és ifjú kedélyéhez idomulni. Ez alatt főleg azt értjük, hogy a rideg, elméletileg talán helyes német tornarendszer a középiskola alsóbb osztályaiban melegedjék fel a játékok és szabadtéri gyakorlatokkal. Az eddigi utasítások igen az alsóbb osztályokat vezették a tanulók „testi épsége és szellemi felfogása s a biztos eredmény elérése” céljából a szertornázásban egy tömegeben. Így tanítani valamit könnyebb, de igazi eredményt elérni nem lehet.

Számos apróbb megjegyzésünk volna még a tornatanítási utasítások kidolgozásához, de most nem arról csak a tantervről van szó, melyben épen ezért minden alapeszmének benne kell lennie. Rendkívül fontos így a közoktatási tanács által kiküldött bizottság munkája, mert ki tudja, hány tíz esztendő telik addig le, míg a tornatanítás érdekében valamit változtatni lehet a most kidolgozandó tervezeten.

A tornatanítók helyzete.

Egy negyedszázada múlt, hogy a tornatanítás ügye törvénybe iktatott, hogy az iskolai tanítás és nevelésben mint rendes tantárgy szerepeljen.

Hogy kik voltak az első torna-tanítók a hazai középiskolában, azt mindenki jól tudja. Kiszolgált altisztek, tánczmesterek stb. 1868. után a tornaszat ügye nagyon sokat haladt előre. A nemzeti torna-egyesület több, mint negyedszázada évenként államségély mellett, állami ellenőrzés alatt torna-tanítókat képez. Leginkább népiskolai tanítók voltak, a kik kezdetben a tornatanfolyamokat szorgalmasan látogatták s a vizsgálatokat letették. Később középiskolai rendes tanárok is rászánták ma-

gukat a tanfolyamok látogatására s a vizsgálatok letetésére. Az így képesített torna-tanítók száma — kik nagyobb részének a képesítés mellett hátuk mögött hosszú tapasztalat is van — meghaladja az ezeret. A képesített torna-tanítók aztán, a jobb jövő reményében, mellékesen tanították és sok helyen ma is tanítják a tornaszatot hazai középiskoláinkban.

Végre jelenlegi, lelkes közoktatásügyi miniszterünk belátta, hogy mostani tanrendszerünkben nem elég a tornaszatot csak mellékesen tanítani, ide is egész ember kell.

Azért elhatározta, hogy a középiskolák torna-tanítóinak javadalmazását szabályozza, s a rendelkezése alatt álló nyolcz osztályú középiskolákhoz, törvény szerint képesített rendes tornatanítókat nevez ki, s mint ilyenek, állami alkalmazottnak tekintetnek s a tizedik fizetési osztályba tartoznak. Fizetésük 800, 900 és 1000 frt, megfelelő lakpénzzel és 100—100 frt ötödéves pótlékkal, és nyugdíjra való jogosultsággal.

Az 1895. évben 27.001. szám alatt kelt miniszteri rendelet értelmében meg is történt néhány rendszerezett torna-tanítói kinevezés, ha jól emlékszünk, a mai napig 20—24 esetben. Mint alkalmunk volt a kinevezéseket figyelemmel kísérni, oly érdemes tanférfiak lettek kinevezve, a kiknek eddigi 15—20—25 évi működésük megnyugtatóan szolgálhatnak a miniszteriumnak. Azonban a kinevezetteknek nem sok okuk lehetett az öröme, mert kinevezetésük a múltba nézve tett szolgálataikra semmit sem intézkedik.

Nyugdíjképességük és ötödéves pótlékaik csak rendes torna-tanítói kinevezetésüktől veszik kezdetüket.

Már most föltételezhető-e, hogy egy 15, 20, 25 év óta szolgáló torna-tanító, s még 30 évig munkálkodhassék, hogy teljes fizetéssel mehesse nyugdíjba? Ezek után kérdezzük, hogy van-e hazánk tanférfiak között a nemzeti tanügynek mostohább gyermeke, mint a torna-tanító? Bizonyára nincs! Ez az ő állásuknak egyik, de igen elszomorító oldala.

Sokkal szerencsésebbek azok a torna-tanítók, — illetve tornatanárok — a kik mint rendes középiskolai tanárok neveztetnek ki a tornaszat tanítására. Ezen rendes torna-tanárok, nem a X. fizetési osztály harmadik fokozatába, hanem a IX. fiz. osztály II. fokozatába neveztetnek ki 1200 frttal és megfelelő lakpénzzel. Hol itt az igazság? Hiszen mint rendes középiskolai tanár igaz, hogy egyetemet hallgatott, de a tornatanítói képesítését nem az egyetemen, hanem azon műhelyben nyerte, a melyben mi, és anyagi tekintetben itt mégis több, mint 400 frt különbség van. És az így kinevezett rendes tornatanárt az értesítőben, a tanári névsorban, miniszteriumhoz felterjesztett minősítvényi táblázatban oda osztják be az igazgatók, a hová a nevének kezdőbetűje szerint tartozik. Míg a rendes tornatanító a tanári névsor legvégére az ideiglenes és helyettes tanárok neve után. Mondhatja valamelyik önértékes tanár, hogy lám, még akad torna-tanító, a ki helyet és jogot köve-

tel magának közöttünk. Igazán szomorú a mi helyzetünk!

A múlt iskolai évben harcz folyt a „Nemzet” és az „Országos középiskolai tanáregyesület közlöny”-ének a hasábjain. S a harcz oly dolgokat hozott felszínre, melyet mi jámbor torna-tanítók csakugyan nem tudtunk. Két évtizede múlt, hogy mint óradíjas, a tornászatot tanítottam az x-i középiskolában. Végre megrangosodtam én is. Kilettem nevezve a X-ik fizetési osztály III. fokozatába. Én azt gondoltam, hogy most már a nevezett középiskola tanárikarának tagja vagyok, és ime ki-sül, hogy tévedtem.

Az általam nevezett két lap, több számában, következetesen a tanárság anyagi helyzetéről folytatott tollharczot. Figyelemmel olvastam mindkettőt. A „Nemzet” cikkezője beakarta bizonyítani, hogy középiskolai tanárok a X. fizetési osztályba is vannak beosztva, s odaveti, hogy ott vannak a torna-tanítók és vagy tiz rajztanár. Ámde az orsz. középisk. t. e. közlöny cikkezője — hálás köszönet az őszinte és nyílt hangért — a fejére olvasta a „Nemzet” cikkezőjének, hogy középiskolai tanár nincs, nem volt, s nem lehet a X. fizetési osztályban, sőt még a IX. fiz. oszt. legalsó fokozatában sem lehet. És ez a beszéd teljesen igazat mondott. Tiltja a törvény. Ébredjünk csak rendes tornatanítók és kérdezzük már most, hogy mik vagyunk hát tulajdonképen? Mert az bizonyos, hogy középiskolai tanárok a fentebbiek tanúsága szerint nem vagyunk. Mi kívül állunk azon középiskola tanári karán, a melynél esküt tettünk, amelyhez kivagyunk nevezve. És ezen animália lerontja a tornatanítói és tornaügy tekintélyét.

A tornatanítói kinevezés intézkedik a tornatanítók jelen helyzetéről, de a múltban keservesen eltöltött időre nézve nincs megnyugtató. A jobb jövő reményében eltöltött évtizedek sem a nyugdíjba nem számíttatnak be, sem ötödéves pótlékkal nem kárpóttatják. A kinevezett rendes tornatanítók, belátva helyzetük javítása érdekében tehetetlenségüket, tűnnek, kinlódnak és szenvednek.

Valamint minden követ megmozgatnak az állam és kir. középiskolák tanárai helyzetük javítása érdekében, egyesülünk mi is; tárjuk fel tarthatatlan helyzetünknek mivoltát. Közoktatásügyünk lelkes minisztere bizonyára megtalálja a módját, hogy folytonos egymásutánban a magyar kultúra e legszerényebb napszámosai is, már a közel jövőben megkapják ugy erkölcsi, mint anyagi jólétükre vonatkozó előnyüket.

Maga a miniszter mondta — a középiskolai nála tisztelgő helyzetük javítását kérő tanárságnak — hogy „legyenek mindig bizalommal iránta s bármi félreértés vagy sérelem támadna akár az egyeseken, akár az ügyön, forduljanak egyenesen hozzá, ő mindig kész az igazságos ügy orvoslására.”

Próbáljuk meg!

Egy tornatanító.

A „Magyar Athletikai Szövetség” athletikai versenyszabályai.

Elfogadtatott a Magyar Athletikai Szövetség tanácsának 1897. decz 29-én tartott ülésén.

I. §. Szövetségi bajnokságok.

A „Magyar Athletikai Szövetség” évenként egyelőre négy atletikai bajnokságot rendez Budapesten oly időben és ott, a mint azt elhatározni jónak látja.

Ezeknek rendezésével azonban a szövetségi egyletek valamelyikét (egyét vagy többet) is megbizhatja.

Ezen évi bajnokságok, melyek nemzetközi nyílt versenyek, egyelőre a következők: 100 yardos síkfutás, 1609 méteres síkfutás, súlydobás, távolugrás.

Ezen bajnoki versenyeken a győztes Magyarország bajnoka címét, a „Magyar Athletikai Szövetség” arany érmét és bajnoki oklevelet nyer, a másodiknak helyezett a „Magyar Athletikai Szövetség” ezüst, a harmadiknak helyezett a „Magyar Athletikai Szövetség” bronz érmét nyeri.

Ezen bajnoki versenyekre szóló nevezések a Szövetség atletikai szakosztályának előadójához küldendő, s a nevezések elfogadása vagy visszautasítása tárgyában a Szövetség atletikai szakosztálya véglegesen határoz.

Ezen bajnoki versenyeken középiskolai tanulók részt nem vehetnek.

2. §. Hivatalos személyek.

Minden viadalnak a következő hivatalos személyek igazgatása alatt kell állnia: a versenybíróság elnöke és tagjai, 1 célbíró, 1 térmérő, 2 vagy több időmérő, 1 indító, 1 verseny-felügyelő, 2 vagy több pályafelügyelő, 1 gyaloglási bíró, 1 verseny-jegyző, 1 eredmény-írdető.

3. §. A verseny-bíróság.

A versenybíróság több tagból áll s feladata a verseny közben emelt óvások elintézése. Határozata ellen fellebbezésnek helye nincs.

A versenybíróságnak hivatalból tagja a Szövetség hivatalos képviselője.

Tagja lehet továbbá a versenyen közreműködő bármelyik hivatalos személyiség is, ez azonban a programmon kitüntetendő.

4. §. A versenybíróság elnöke.

A versenybíróság elnökének feladata eldönteni a viadal tényleges lefolyása alatt felmerülő minden oly kérdést, melynek végleges megoldása a „Magyar Athletikai Szövetség” jelen vagy egyéb szabályaiban megállapítva nincsen.

Egyedül neki áll jogában a versenyeknek a hivatalos programmon megállapított sorrendjén változtatni.

Ha valamely versenynek előfutámban akadályoztatás vagy összeütközés fordul elő — s ilyen eset hivatalos személy által észleltetik — jogában áll a hibát elkövetett versenyzőt további versenyzéstől felfüggeszteni, ha meggyőződött a felől, hogy a hiba szándékos volt, vagy vétkes gondatlanságból eredt; — és jogában áll az akadályozott versenyzőnek a következő előfutamok egyikében való részvételt megengedni (az eredetileg nyert indulóvonalától).

Ha döntő futamban fordul elő akadályoztatás vagy összeütközés — s ilyen eset hivatalos személy által észleltetik — jogában áll a versenybíróság elnökének a hibát elkövetett versenyzőt a további versenyzéstől felfüggeszteni, ha meggyőződött a felől, hogy a hiba szán-

dékos volt, vagy vétkes gondatlanságból eredt; — és jogában áll új versenyt elrendelni mindazon versenyzők közt, a kiket ezen kedvezményre jogosítottaknak vél.

Ha a viadal lefolyása alatt egy versenyző magát nevetlenül vagy tisztességtelenül viseli, vagy sértőleg lép fel a hivatalosokkal, a nézőkkel vagy versenyzőkkel szemben, a versenybíró elnökének jogában áll az ilyen versenyzőt az aznap-i versenyzéstől felfüggeszteni, sőt, ha azt véli, hogy a viselkedés vagy sértés méltó a további büntetésre, úgy részletes előterjesztést tesz az esetről a „Magyar Athletikai Szövetség” atletikai szakosztályának.

A versenybíró elnökének határozata vagy ítélete ellen felebbezésnek helye nincs.

5. §. A célbíró.

A célbíró a beérkezett versenyzőknek sorrendjét és azt állapítja meg, hogy a versenyzők mily közökben érkeztek be. Határozata e tekintetben meg nem felelhető.

6. §. A térmérő.

A térmérő gondoskodik az ugrás- és súlyversenyeknél az eredmények pontos felméréséről. Ezen versenyeknél egyúttal mint bíró működik, kinek határozata meg nem felelhető.

Működhetik segédekkel, kiknek hatáskörét ő állapítja meg.

7. §. Az időmérők.

Az időmérők (kettő vagy több) egymástól függetlenül mérik az időt minden oly versenyben, a hol időbeli eredmény ismerete szükséges.

A mennyiben az órák egymástól eltérő eredményt mutatnak, úgy (bármennyi időmérő is működik) mindig a leghosszabb idő fogadandó el.

A pisztoly lángja jelzi az indítás tényleges idejét.

8. §. Az indító.

Az indító rendelkezik egyedül a versenyzők felett azután, hogy azok előtté összegyűltek, s minden az indításra vonatkozó kérdés az ő szabad elhatározására van bízva.

Az időhandicapeket kivéve, az indítás pisztolylövéssel történik.

Az indításnak a „vigyázz” szót követő pisztolylövés elhangzása után kell megtörténnie, különben az indulás hibás s a versenyzők az indító által visszahívandók.

A hibásan indulóra az indító által a következő büntetés rovandó ki:

250 méteres vagy rövidebb versenyekben 1 méter térhátrány, 251—450 méteres versenyekben 2 méter 481—850 méteres versenyekben 3 méter, hosszabb versenyekben 5 méter térhátrány. Ismétlés esetén ezen térhátrány megkettőztetik, harmadik esetben a hibásan induló a versenyből kizáratik.

A versenyzőnek teste egy részével sem szabad érintenie a saját indulóvonalát előtti teret.

A pályafelügyelő segédkezik nekik.

9. §. A versenyfelügyelő.

A versenyfelügyelő gondoskodik a versenyeknek gyors és zavartalan lefolyásáról. Feladata különösen gondoskodni az iránt, hogy a verseny rendezéséhez szükséges segédesszökök kéznél legyenek. Szigorúan ügyel arra, hogy a pálya belsejében a hivatalos szemé-

lyeken és a közvetlenül versenyzőkön kívül más ne tartózkodjék.

Nála jelentkeznek versenyek előtt a versenyzők, kik jelző számukat is tőle kapják.

A versenyzők előírás szerű ruházatára felügyelni tartozik.

Segédkezik az indítóknak.

10. §. A pályafelügyelő.

A két vagy több pályafelügyelő a versenyek lefolyását figyelemmel kíséri s az észlelt szabálytalanságokról a versenybíró elnökének azonnal jelentést tenni tartozik.

Segédkezik a versenyfelügyelőnek és térmérőnek.

11. §. A gyaloglási bíró.

A gyaloglási bírónak kizárólagos joga megállapítani a gyaloglás szabályos voltát. Határozata meg nem felelhető.

Ha egy versenyző szabályellenesen gyalogol, úgy őt figyelmeztetni, a harmadik esetről pedig a versenyből kizárni tartozik. Figyelmeztetés nélkül kizárandó azonban a szabályellenesen gyalogló azonnal, ha a hibát a versenynek utolsó 200 méterében követte el.

Kizárt versenyző köteles a pályát azonnal elhagyni.

Működhetik segédekkel is, kiknek hatáskörét ő állapítja meg.

12. §. A versenyjegyző.

A versenyjegyző feljegyzi versenyenként a versenyzők neveit, beérkezésük sorrendjét, az időbeli vagy egyéb eredményt, úgy, a mint azt ő az arra illetékes hivatalos személyektől beszerezte.

Egy körnél hosszabb versenyeknél a köröket jegyezni tartozik s midőn a vezető az utolsó kört kezd, ezt haranggal vagy egyébként jelezni köteles.

A sajtó képviselőinek az eredményről felvilágosítást nyújt.

13. §. Az eredmény-hirdető.

Az eredmény-hirdető minden verseny előtt az indulók neveit vagy számait, verseny után pedig a verseny-jegyzőtől kapott eredményeket előszóval vagy jelzőtábla útján vagy másképen a közönségnek kihirdeti.

14. §. A versenyzők.

A versenyzők a megérkezésük után azonnal a versenyfelügyelőnél jelentkezni tartoznak, kitől jelzőszámukat veszik.

Ezen jelzőszám a versenyzőnek a programmon kitet számjával egyezik. Ezen jelzőszám a verseny tartama alatt láthatóan viselendő.

Minden versenyző tartozik magát az indítás ideje felől tájékoztatni s közvetlenül saját versenye előtt is a verseny-felügyelőnél jelentkezni, kinek versenyzési készségét vagy az ellenkezőt bejelenti.

Versenyzőknek kísérése a startnál vagy a verseny alatt szigorúan tilos.

Versenyzők a verseny folyama alatt csak a verseny bíróság elnökének engedelmével részesíthetők segélyben s nyerhetnek üdítoszereket.

Minden versenyző teljes sport-ruházatot tartozik viselni válltól-térdéig (bő nadrág viselése kötelező). Bármely versenyző kizárható a versenyekben való részvételtől, ha tisztességesen felöltöztetve nincs. Versenyruházatban a nézőközönség soraiban időzni tilos.

15. §. Óvások.

Valamely benevezett egyén ellen emelt óvás a viadal kezdete előtt a versenybírósnak jelentendő be, mely azt lehetőleg azonnal elintézi. Ha az óvás természete, vagy behatóbb vizsgálat szüksége lehetlenné teszi az azonnali elhatározást, úgy a versenyzőnek megengedhető az óvás alatti versenyzés, az óvás pedig 8 nap alatt lesz elintézendő, kivéve, ha az óvás a versenyzőnek amatőr jellege ellen irányul, mely esetben a „Szövetség” atletikai szakosztályának 3 nap alatt jelentés teendő.

A verseny valamely részlete vagy egyes versenyzők magatartása ellen emelt óvás rögtön az illető verseny lefolyta után ugyancsak a verseny-bírósnak jelentendő be, mely azt lehetőleg azonnal elintézi.

Minden óvás mellé 5 korona csatolandó, mely összeg csak az esetben adatik vissza, ha az óvásnak hely adatott.

16. §. Handicapek.

Handicapre nevezők nevezésükkkel egyidejűleg három utolsó versenyeredményükről részletes és pontos jelentést adni tartoznak.

Csak a handicapernek áll jogában a handicapot annak közzététele után megváltoztatni.

Változás esetén azonban a versenybírósnak elnökének indokolással tartozik.

A handicaper neve és a handicapek a programmon közzéteendők.

17. §. Rekordok.

Országos rekordoknak csak a Szövetség tanácsa által elismert és jóváhagyott rekordok tekintetnek.

Országos rekordnak csak olyan eredmény ismertetik el, melynek elérésénél a Szövetség szabályai szorosan betarttak.

Időbeli eredményeknél a távolság még a verseny napján hivatalos személyek által felméréndő s a mérés pontos eredménye a következő pontokhoz képes bejelentendő:

A szövetség tanácsa csak olyan rekordot hitelesít, a mely nyilvános versenyen éretett el. A Szövetség szakosztálya által engedélyezett s a Szövetség hivatalos ellenőrzése mellett megtartott rekordkísérletek eredményei azonban szintén hitelesíthetők, ha az illető egyén rekordkísérletét egyedül tette meg.

Országuton elért eredmények csak akkor vehetők figyelembe, ha a verseny az országuton oda-vissza rendeztetik.

A szövetség tanácsa csak oly rekordokat hitelesíthet, a melyeknek körülményei felől pontos adatokkal rendelkezik; a Szövetség atletikai szakosztályának előadójához intézett beadványban tehát közlendők a mérések eredményei, a mérést eszközölt hivatalos személyek nevei, a napnak és helynek adatai, az időjárásnak minősége, a pályának színvonala vagy emelkedése, a szereknek sulya, mértéke és anyaga, az órák minősége, az adott eredmény pontossága. S mindezen körülmények figyelembe vétele mellett a Szövetség tanácsa csak oly rekordokat hitelesíthet, amelyeknek valószínűsége és hitelessége iránt saját meggyőződése szerint kétséget nem táplál.

A szövetség tanácsa által elismert rekordokról a Szövetség titkára könyvet vezet, mely kívánatra bárkinek mutatandó.

18. §. Pályamérés.

Minden távolság a pályán a pálya belső szélétől 30 cmnyire mérendő. Egyenes pályán tartott versenyeknek azonban a távolság az induló vonaltól a célvonalig húzott merőleges egyenesben méretik.

19. §. A verseny.

Egyenes pályán tartott versenyekben minden versenyzőnek az indulástól a célíg egyenes irányban kell maradnia. Olyan versenyekben, a hol fordulók vannak, csak az esetre szabad a pálya belső szélére keresztezni, ha a keresztező legalább 2 méternyire van a legközelebbi versenyző előtt.

A versenybírósnak elnöke felfüggeszteni tartozik a további versenyzéstől azon versenyzőt, a ki versenytársát rosszakaratulag taszítja, keresztezi vagy egyébként akadályozza az előrehaladásban.

Előfutamokkal rendezett versenyeknél a programmon kitüntetendő, hogy az előfutamok hány beérkezettje indulhat a döntő futamban.

20. §. A cél.

A cél a pálya két oldalán lévő czéloszlopok közt a pályára merőlegesen húzott vonallal jelölendő meg. Ezen czéloszlopok 130 cmt magasságban fehér fonállal vagy szalaggal kötendők össze. Győztes az, a ki testének bármely részével (kezével vagy karokat kivéve) legelőbb érinti a célvonalat.

A többi versenyző abban a sorrendben helyeztetik, a melyben a célvonalon áthaladnak.

21. §. Egyenes pálya.

Egyenes pályán tartott sikersversenyekben minden versenyzőnek utvonala zsinórokkal összkötött czövekekkel elválasztandó. Ezen zsinórok egymástól legalább 120 cmtnyire futnak.

22. §. Holt versenyek.

Holt versenyek esetén, ha az eredmény a magasság vagy távolság megmérése után állapittatik meg, a következő szabályok irányadók.

Handicap versenyekben azon versenyzőnek ítélendő oda a díj, a ki a kisebb előnyt kapta. Ha olyanok közt fordul elő holtverseny, a kik egyenlő előnyt kaptak, akkor az eljárás olyan, mint a scratch versenyekben.

Scratch versenyekben, magas vagy rudugrásnál az egyenlő eredményt elért versenyzők három újabb ugrást tehetnek az utoljára kísérelt magasságon; sikertelenség esetén a pálcza alább helyezendő a legközelebbi magasságra és három ugrás tehető ezen magasságon is.

(Folyt. köv.)

Nemzetközi kiállítás Budapestén.

Bécsen ebben az évben a császári jubileum alkalmából az idegeneknek nagy tömege fogja felkeresni. Ezt az alkalmat felhasználni arra, hogy a Bécsen felkereső külföldieket arra indítsuk, hogy a magyar székes fővárost felkeressék, hazafias kötelesség. Ez indította Budapest vezető iparos és kereskedő körét arra, hogy „Nemzetközi Kiállítást” rendezzen Budapestén, az egészségügy, nép és hadsereg élelmezés, sport és idegen forgalom részére találmányok és ujdonságok külön kiállításiával kapcsolatban.

A kiállítás a városligetben lesz és május 15-étől

szeptember 30-áig tart. Az eddigi úgy a belföldi mint külföldi bejelentések után ítélve a kiállítás kiváló sikerűnek ígérkezik.

A kiállítás IV-ik osztályát képezi a sportkiállítás, melynek tervezetét egész terjedelmében érdemesnek látjuk a közlésre.

1. csoport. Turisztika. Turista felszerelések és ruházatok, menedékházak modeljei, térképek, fényképek.

2. csoport. Torna- és játékok. Mindennemű tornászati eszközök iskolai célokra, szabadban és zárt helyen. Szobatornázó eszközök és játékok, lawn tennis, croquet stb.

3. csoport. Kerékpársport. Minden rendszerű bi- és tri-cyclik, legújabb módosítások, sportöltözékek.

4. csoport. Az evezősport. Vitorlás és evezős csónakok, hajófelszerelések és jelmezek stb.

4. csoport. Az evezősport. Vitorlás és evezős csónakok, hajófelszerelések és jelmezek stb.

5. csoport. Jég sport. Korcsolyák mindenféle kivitelben, kerek korcsolyák, lábszánkók, hóczipők, jelmezek stb.

6. csoport. Halászat. A halászhathoz szükségeltető különféle eszközök. Háltenyésztés, akvárium stb.

7. csoport. Az uszósport. Mindenféle az uszás sportjához szükségelt eszközök, jelmezek stb.

8. csoport. Vivás. Kardok, slágerek, vitorók, vivőfelszerelések, védőtéseik stb.

9. csoport. Vadászat és céllovesztés. Vadász- és céllovesztőfegyverek, pisztolyok, revolverek, mindenféle vadászfegyverek, vadászati jelvények, aggancsok.

10. csoport. Lovaglás. Nyeregszerszámok, lótarakók, a ló- és lovas teljes felszerelések, istállóberendezések és jelmezek stb.

11. csoport. Műkedvelő fényképészet. Műkedvelők által készített fényképek, azon kívül mindenféle eszközök és felszerelések műkedvelő és hivatásos fényképészek részére.

Különlék.

Szathmáry György meghalt és vele sirba szállt általában a tanügynek, de a testi nevelésnek is igaz bajnoka. Azon a számos a tornareform ügyében tartott gyűlésen, hol a régi és új iskola hívei mérkőzték, Szathmáry mindenkor a szabadabb felfogás, az új eszmék érdekében szólalt fel. A tanító képezdei új tantervben már sok jeles újítás van, melyek az ő fáradságos munkájának gyümölcsei.

Áldott legyen emléke!

A budapesti korcsolyázó-egylet vasárnapi nemzetközi versenye, mely nagyszámu és előkelő közönség jelenlétében folyt le, várakozáson felül sikerült és a magyar korcsolya-sport haladásáról tesz fényes bizonyítékot. A külföldi versenyzők, kiknek egyrésze, több heti training után Davosból jött el a versenyekre, általános csodálkozásra, minden futamban érzékeny vereséget szenvedtek. Szabó Istvánt, ki háromszor siklott át elsőnek a célszalagon, vasárnapi szereplése után a B. K. E. Davosba küldi ki, hogy az ott megtartandó világajnoksági versenyeken diadalra jutassa a magyar színt. A versenyek részletes eredményéről a következőkben számolunk be.

I. Sikversenyek 500 m. Hat induló. Első Szabó István (Budapesti Korcsolyázó Egylet) 53⁴/₅ mp. Második Kleeberg H. (Berlin) 53⁹/₁₀ m. Harmadik Lillits Milutin (B. K. E.) 55¹/₆ mp.

II. Junior sikverseny 1000 m. Tíz induló. Hölle Márton (B. K. E.) 2 p. 4⁴/₅ mp. Második Schutt Elemér (B. K. E.) 2 p. 14 mp. Harmadik Fischer Alfréd (Bécs) 2 p. 14¹/₆ mp.

III. Sikverseny 1000 m. Négy induló. Első Szabó István (B. K. E.) 1 y. 55³/₅ mp. Második Pichler János (Bécs) 1 p. 57¹/₁₀ mp. Harmadik Lillits Milutin (B. K. E.) 1 p. 2¹/₁₀ mp.

IV. Másodosztályú sikverseny. Kilencz induló 1500 m. Kiinduló. Első Hölle Márton (B. K. E.) 3 p. 14¹/₅ mp. Második Kovács Ágoston (B. K. E.) 3 p. 15 mp. Harmadik Fischer Alfréd (Bécs) 3 p. 18³/₆ mp.

V. Sikverseny 5000 m. Négy induló. Első Szabó István (B. K. E.) 10 p. 44 37⁷/₁₀ mp. Második Pichler (Bécs) 10 p. 34²/₅ mp. Harmadik Lillits Milutin (B. K. E.) 11 p. 13⁷/₁₀ mp.

A 27-iki műkorcsolyázó-verseny a következő eredménnyel folyt le: 1. Meszlényi (Mattasch) Tivadar. 2. Márkus Jenő. 3. Dezső Arthur. 4. Wein Árpád. Valamennyi a B. K. E. tagja.

Új sporttér a fővárosban. A tisztviselő telepi tornaegyesület eddigi területét a telepi névtelen utca tervezett meghosszabbítása ketté szeli, miért az nevezett egyesület új sporttér átengedéseért folyamodott. A székesfőváros tanácsa a népligetben az eddiginél jóval nagyobb területet enged át az egyesületnek, melyet télen korcsolyapályának, nyáron pedig játszó és gyakorló térnek szán.

Az 1900-ik évi párisi vilákiállítás magyar részében helyet fog találni a testi nevelés is, még pedig főleg a középiskolai csoportban. E csoportnak előadója dr. Erdődy Béla kir. főigazgató előadási javaslatában jónak látná, „ha valamelyik minta berendezési tornacsarnok felszerelésével kiállítatnék, mely célra talán az ezredéves kiállítás valamelyik objectuma is felhasználható volna.” A javaslat más részében azt ajánlja Erdődy, hogy a dr. Finánczy Ernő által irt. — „Középiskolák multja és jelene” című munka francia kiadásában „a testi nevelés, iskolai játékok tüzetesebben volnának tárgyalandók és külön gyűjteményben lennének bemutatva mint az ezredéves kiállításon.

A tornatanítás tervének revideálása céljából Beöthy Zsolt a orsz. közoktatási tanács alelnöke a következő tagokból álló szakbizottságot alakította: dr. Dollinger Gyula, dr. Juba Adolf, Ottó József, Porzsolt Jenő, dr. Reich Miklós, Szedlacek Lajos, Szigetvári Iván, Szuppán Vilmos. E bizottság első gyűlését f. hó 2-án tartotta Szuppán igazgató elnöklése alatt. A gyűlésen az elnök felhívta a bizottság figyelmét az ifjúsági testnevelés érdekében eddig felvetett és megvitatott eszmékre, melyeknek nagy része megtalálható az általa szerkesztett „Paedagogiai jelentés”-ben. Elnök azon óhajának ad kifejezést, hogy a gyűlésen csak általánosságban elvi kérdések vitatassanak meg és a tanterv elkészítésére egy szűkebb bizottság küldessék ki, melynek egy hét alatt elkészítendő munkáját azután tárgyalná a bizottság. Ez indítvány elfogadtatván a kis bizottságba Szuppán, Ottó és Juba küldetnek ki. — Dollinger az iskolai testi nevelés kérdését csak úgy tartja helyesen megoldottnak, ha ez ügyet, ép úgy mint a szellemi oktatást, egészen az iskola veszi kezébe és a testgyakorlatokra minden nap egy órát nyújt. Óhajja, hogy a bizottság minden tétovázás nélkül álljon ez álláspontra. Mindenki elismerte a bizottságban a határozott szavak igazságát, e közeljövőben meg nem valósítható magasabb kívánságok helyett a bizottság kimondta, hogy az iskolai testgyakorlatokra hetenkint legalább három órát, illetőleg két órát

és egy szabad-délelőttöt kíván szentelni. — Általános-ságban kimondta a bizottság, hogy a játékokra és az ugynevezett athletikai vagyis szabadtéren végzendő, természetes mozgásokra főszólyt fektet. — A tanítási órák közé ékelt tornaórákat a bizottság nem helyteleníti. A korcsolyázásnak gyakorlására nagyobb gond fordítandó. A tantervben. Milyet a kis bizottság munkájával készen lesz, össze ül e szakbizottság és még lehetőleg e hóban a közoktatási tanács is tárgyalni fogja a tantervet.

Az osztrák korcsolyázó szövetség műkorcsolyázó bajnoksága január 23-án dőlt el Bécsben. Daczára a + 3 foknyi melegnek, a jégükör simasága alig hagyott kívánni valót hátra és így a műkorcsolyázó bajnokságban a résztvevők teljesen kifejezheték képességüket.

A résztvevő négy versenyző eredménye a kötelező gyakorlatokban: 1. Fellner József 876 pont, 2. Fellner Ernő 802 pont, 3. Klement 633, 4. Euler 567 pont; a szabadon választott gyakorlatokban: 1. Fellner József 488 pont, 2. Fellner Ernő 480 pont, 3. Euler 480 pont, 4. Klement 360 pont. Ezen eredményeket összegezván és héttel osztván, a végeredmény: 1. Fellner József $194\frac{6}{7}$ pont, 2. Fellner Ernő $183\frac{1}{7}$ pont, 3. Klement 143 pont, 4. Euler $131\frac{3}{7}$ pont. A három első a „Wiener Eislauf-Verein” tagja, a negyedik pedig a „Training Eisclub”-é. A kötelező gyakorlatok sorát a nyolczas előre befelé (jobbra és balra) és a nyolczas hátra befelé (jobbra és balra nyitotta meg, melyeket a két Fellner szép testtortással vitt keresztül, míg Euler figurái kicsinyek, Klementé pedig bizonytalanok voltak. Fellner Ernőt ezen gyakorlatnál alacsonyán osztályozták, mert nekifutással kezdte a gyakorlatot. Ezután előre befelé kezdett, ellentordulások következtek jobbra és balra, melyeket Euler és Klement nagyon gyengén mutattak be mert a nyomok nem fedezték egymást. Fellner Ernő figurái nagyok voltak ugyan, de egyenlőtlenek és lábtartása is sok kívánni valót hagyott hátra. Fellner József figuráit arányosságuk és kivitel nyugodtsága jellemezték. A paragrafus hátrafelé képezte a kötelező gyakorlatok záradékait. Ezen gyakorlat Fellner Józsefnek sikerült csak, a ki csaknem teljes tökéletességgel végezte, míg Fellner Ernő meglehetősen bizonytalan a kivitelben. Euler és Klement még nem tudják ezt a nehéz gyakorlatot, melyet pedig nyugodtan lehet egy műkorcsolyázó bajnokság próbakörének tekinteni; mert pontos kivitele a legnagyobb ritkaságok közé tartozik. A szabadon választott gyakorlatoknál egyik sem mutatott be valami különöset és a mit bemutatottak, az is meglehetősen gyengén volt keresztülvive. Ez az első osztrák szövetség műkorcsolyázó bajnokság rövid leírása, melyből és az elért pontszám-ból látható, hogy az új bécsi generáció nem lép Engeluann és Hügel nyomában épen úgy, mint a mi korcsolyázó ifjúságunkban sem találkozunk egy második Földváry.

(S. V.)

Szövetségi kerületi tornaünnepély Eperjesen. A „Magyarországi tornaegyletek szövetsége” melynek elnöke tudvalevőleg Berzeviczy Albert v. b. t. t. a képviselőház alelnöke elhatározta, hogy a torna és sport ügynek a felvidéken való nagyobb fellendülése céljából, de különösen azért, hogy a felvidék számos, de legtöbbnyire nem működő tornaegyleteket új életre és fokozottabb tevékenységre serkentse, ez év püükösd-én Eperjesen szövetségi kerületi tornaünnepélyt és versenyeket tart melyek rendezésével az „Eperjesi Torna és Vívó-Egyesületet” bízta meg. Ez egyet élén Szinyei Merse István főispán áll és rövid egy éves fennállása óta oly kiváló tevékenységet fejtett ki, hogy méltán felköltötte az illetékes körök figyelmét. Ez ünne-

pélyre — melyre már legközelebb szétküldetnek a szövetség meghívói — felsőmagyarország összes — tehát nemszövetségbeli torna egyletei is meghívotnak, azonfelül vagy 70 budapesti tornász megjelenése van kilátásba helyezve. A rendkívüli érdekes és két napra terjedő programmon most dolgozik egy bizottság, és tervbe van véve a football e világhódító angol lapda játék bemutatása is, még pedig egy matschben, mely a „Budapesti Torna Club és a Nemzeti Torna Egyesület” csapatai között fog lefolyni.

Uj tornaegylet. Pár lelkes embernek sikerült a szép Mármaroszigeten egy lehetőleg minden testgyakorlati ág művelését felkaroló együletet „M.-szigeti torna és vívó club” czim alatt. Az alakuló gyűlésen egyesületi elnökke Jallovit László bankigazgató urat választották meg egyhangulag, ki egyszersmind a vívó gyakorlatokat is vezeti. Művezető: Jamniczky Antal m. kir. érdész, alelnök és titkár egy személyben Láng Oszkár; pénztárnok Morvay Béla, jegyző pedig Seeberg Ármán lett. A választmányba ugyanezen alakuló gyűlésen a tisztviselői karon kívül Csökör Ferencz, Dévay Gyula, Schlachta Adolf és Suhajda György jogakadémiai hallgatók választottak.

Melyik a legnépszerűbb angol gép? Erre a kérdésre kapott választ az angol „The Rambler”, melynek olvasói következőkép szavaztak: Humber 9148, Swift 8642, Rudge Whitworth 8702, Singer 8223, Premier 8133, Rover 7849, Dunlop 7672, Raleigh 7534, Elswick 6873, Royal Enfield 6646, Osmond 6431, Triumph pedig 6084 szavazatot kapott.

Első Magyar
VARRÓGÉP ÉS KERÉKPÁRGYÁR
R. T. o.
BUDAPEST.

Vivók körében

sensatiót kelt a gummiból készült, szabaddalmazott

„Damascenus“

karðmarkolat,

mely rugalmasságánál fogva nem nyomja a kezét, elhárítja a kard csúszását, megóvja a keztyűt a kopástól.

A cs. és kir. hadügyminiszterium 1522/1896 sz. rendeletével tanítási czélokra ajánlotta.

Bármely kardra könnyen ráerősíthető!

Legtöbb államban szabadalmazva!!

Viszontelárusítók kerestetnek.

Magyar ruggyantaárugyár
részvénytársaság
BUDAPEST,

Meghívás

Pesti Magyar Kereskedelmi Bank

56-ik rendes közgyűlésére,

mely 1898. évi február 14-én délutáni 6 órakor a bank helyiségében fog megtartani.

Tárgyak:

1. Az igazgatóság jelentése.
2. A felügyelő-bizottság jelentése, a mérleg megállapítása, a nyemremény felosztása iránti határozat és a felmentés megszavazása.
3. Az alapszabályszerű igazgatósági választások. Az alapszabályok 36. §-a értelmében a kilépő igazgatósági tagok újból választhatók.
4. A felügyelő-bizottság választása.

Az alapszabályok 19., 20. és 21-ik §-a értelmében minden részvényes, kinek részvényei három hónappal a közgyűlés előtt a bank könyveiben nevére be vannak jegyezve, jogosítva van a közgyűlésen részt venni, vagy magát meghatalmazott által helyettesíteni, kinek azonban szintén részvényesnek kell lennie.

A szavazati jog érvényesítése céljából a részvények, szelvényekkel együtt, az alapszabályok 18. §-a értelmében folyó évi február hó 11-éig a bank értékpapírpénztáránál leteendő, hol is az 1875. évi XXXVII. törvényezik 198. §-a és az alapszabályaink 45-ik §-a értelmében a megvizsgált évi mérleg a felügyelő-bizottság jelentésével együtt nyolcz nappal a közgyűlés előtt átvethető.

Budapest, 1898. január hó 30-án.

Az igazgatóság.

Magyar Jelzálog-Hitelbank.

A Magyar Jelzálog-Hitelbank részvényeseinek 1898. január 26. án tartott rendkívüli közgyűlése elhatározta a 10.300.090 o. é. arany forinttal befizetett részvénytőkének 47.000 drb. egyenként 100 o. é. arany forinttal (250 frank — 202½ német birodalmi márkával) befizetett részvény kibocsátása által 15 millió o. é. arany frtra — 150.000 drb. egyenként 100 o. é. arany forinttal (— 250 frank — 202½ német birodalmi márkával) befizetett részvényben leendő felemelését, és hogy a kibocsátandó 47.000 drb. új részvényből melyek az 1898-iki év tiszta üzleteredményében már részesednek, a részvényeseknek 25.750 darab új részvényre az elővételi jog 220 o. é. forintos árfolyamon és a folyó cizmetkamatok és bélyeg hozzászámításával átengedtessek.

Ezen határozat értelmében az elővételi jogot a következő módok mellett ajánljuk fel ezennel a részvényeseknek:

1. A részvényeseknek jogukban áll két-két darab ez időszertint forgalomban levő 200 o. é. arany forinttal teljesen befizetett részvény alapján négy-négy darab 50°/₁₀₀-al befizetett részvényjegy alapján, egy új részvényt átvenni.

Az ily módon eredményezett részvény-törések, negyed részvényekről szóló igazolványok után lesznek kiegyenlítve.

2. Az elővételi jog folyó 1898. évi február 5-től ugyanezen hónap 21-ig bezárólag érvényesítendő.

Azon részvényes, aki elővételi jogát ezen határidőn belül nem gyakorolja, ezen jogát elveszti.

3. Minden egyes részvényért 220 o. é. forintnyi ár, az 1898. január 1-től az átvétel napjáig számítandó 5°/₁₀₀-os cizmetkamatok és 63 krnyi bélyegilleték fizetendő.

4. Ezen befizetés az elővételi jog érvényesítésére megszabott határidőn belül egy összegben teljesítendő.

5. A ki elővételi jogát érvényesíteni óhajta, tartozik részvényeit, illetve részvényjegyeit, az összes hozzátartozó szelvényekkel együtt, két számgjegyzék kíséretében a fentemlített határidőn belül bélyegzés céljából benyújtani és pedig:

Budapest, 1898. február 3-án.

BUDAPESTEN: a bank főpénztáránál és

a Magyar leszámítoló- és pénzváltó-banknál

BÉCSBEN:

az Union-banknál

PÁRISBAN:

a Société générale pour favoriser le développement du Commerce et de l'Industrie en France című intézetnél,

mely helyeken egyúttal a befizetések is teljesítendőek a fentemlített határozmányok (3. és 4. pont) értelmében. — A Société générale pour favoriser le développement du Commerce et de l'Industrie en France-nál Párisban a befizetések a bécsi váltónak Párisban jegyzett napi árfolyama alapján teljesítendőek.

6. A befizetett részvényekről ideiglenes részvényjegyek (Igazolványok) adatnak ki melyek ellenében egy később megállapítandó határidőn szelvényekkel ellátott végleges cizmetek lesznek kiszolgáltatva.

7. Az új részvényekért befolyó összegnek azon része, mely a részvények névértékét túlhaladja, az egész művelettel összefüggő terhek és költségek levonása után, a tartalékalap javára fordítatik.

A Magyar Jelzálog-Hitelbank Igazgatósága.

Előfizetési díj:

Negyedévre	1 frt
Félévre	2 frt
Egész évre	4 frt

Egyes szám 20 kr.

Megjelen havonként
kétszer.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Szerkesztőség

Ferencz-körút 18. sz.
földszint 2. a.

Kiadóhivatal

József-körút 43. szám.

Az Achilles Sport-Egylet,
Aradi Korcsolyázó-Egylet,
Budapesti polgári lövészegyes.,
Budapesti Torna-Club
Beregszászi Korcsolyázó-Egylet,
Bpesti hegyvidéki Turista-Egyl.,
Budapesti Korcsolyázó-Egylet,
Budapesti Torna-Egylet,
Délvidéki Kerékpár-Egylet,
Debreczeni Korcsolyázó-Egylet
Debreczeni Torna-Egylet,
Fővárosi Vivó-Club,
Érsekújv. Vivó- s Torna-Egyes.,
Győri Csónakázó-Egyesület,
Gyöngyösi Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Tornázó és Vivó-Egyes.
Kolozsvári Athletikai Club,

Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,
Körmendi Athletikai Club,
Kunsztmártoni Csón.-Korcs.-Egyl.
Lévai Torna- és Vivó-Egylet
Lőcsei Korcsolyázó-Egylet,
Lőcsei vivó- és Torna-Egyesület,
Magy. Testgyakorlók Köre,
Márm.-szigeti ifj. torna-egeylet,
Magyar Uszók-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Óvári Torna- s Vivó-Egyl.,
Marosvásárhelyi Kerékpár-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Korcs.-Egylet,
N.-Bányai Torna- és Korcs.-Egyl.,
Nagy-Ényedi Korcsolyázó-Egyl.,
Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,
Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,

Nemzeti Hajós-Egylet.
Neptun Bpesti Evező-Egylet,
O-Becsei Kerékpár-Egyes.,
Ó-budai Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club,
Pozsonyi Hajós-Egylet,
Pápai Korcsolya-Egylet,
Pozsonyi Torna-Egylet,
Privigyei Korcs.-Egylet,
Rimaszombati Korcs.-Egylet
Quarnero csónakázó.-egylet.
Sátorlajuhelyi Korcs. Egyl.
Selmeczi Akad. Athléta-Club,
Soproni Korcsolyázó-Egylet,
Soproni ev. főgymn. testgy. köre.
Sportkedvelők Köre,
Szabadkai Sport-Egylet,

Szabadkai Torna-Egylet,
Szarvasi Korcsolyázó Kör,
Szatmár-Németi torna és vivó-egyl.
Szegedi Csónakázó-Egylet,
Szegedi Korcsolyázó-Egylet,
Szegedi Torna-Egylet,
Székely-Udvarhelyi Korcs.-Egylet,
Székesfehérvári Korcs.-Egylet,
Szegedi Kerékpár-Egyesület,
Szászvárosi Athletika-Club,
Szelnoki Korcsolyázó-Egylet,
Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Torontáli korcs.- és hajós-Egylet,
Torontáli atletikai club
Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Ujvidéki Kerékpár-Egyesület,
Veszprémi Torna-Egyesület,
Zsombolyai Athletikai-Club,

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ő nagyméltósága 47.00. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarországi összes tanintézetekének.

A miniszter válasza a „M. A. C.”
memorandumára.

A „M. A. C.”-nak a középiskolai tanulók testgyakorlatára vonatkozó memorandumára (L. Herkules XIV. 24. sz.) a nm. miniszter úr gróf Andrássy Gyula urhoz, a club elnökéhez czimezve a következőkben válaszolt.

Méltóságos gróf elnök ur!

Teljes rokonszenvennem találkozik a „Magyar Athletikai Club” azon törekvése, hogy az atletikának fejlesztésével a hazai testedzés és testi nevelés ügyét előmozdítsa és fejlessze. Amennyire az iskolai testi nevelésnél követendő általános elvek megengedik, kész vagyok a szabadban való mozgás, az atletikai gyakorlatok nagyobb mérvben való felkarolása iránt intézkedni. Sőt a „Magyar Athletikai Club” által e tekintetben előterjesztett kérelmeknek egyikét-másikát ugyyszólva már megelőztem.

A futás, ugrás, sulydobás, uszás, korcsolyázás, valamint az atletikai játékok, kivált a labdajátékok, oly testedző nemek, melyek számos középiskolákban már évek óta meghonosultak. Áll ez különösen a futás, ugrás és sulydobásról, melyekről a középiskolai tantervekhez kiadott utasítások is intézkednek, s a melyek az ifjúsági versenyek életbeléptetése óta országsszerte fokozott lendületnek indultak. A korcsolyázás ápolását rendeletileg hagytam meg. Ugyancsak körrendelettel hivta fel a közoktatási kormány az ország összes középiskoláit, hogy érintkezve a helyi hatóságokkal és a társadalom érdeklő köreivel, igyekezzenek a tanuló ifjúságnak módot

nyújtani a fürdésre és uszásra s a beérkezett jelentések szerint e felhívásomnak az illetők készséggel eleget is tettek.

A játék gyakorlására 1893-ban és 1895-ben középiskolai tanárok számára játéktanfolyamokat rendeztem és a nagy fellendülést e téren mutatja az ifjúsági tornaversenyek alkalmából a játék bemutatására jelentkezett intézetek nagy száma. A mennyiben több ízben intézet intézet ellen játszott tömeges versenyben, középiskoláink játék dolgában tulszárnyaltak és megelőzték az egyleteket is.

A kerületi és országos tornaversenyek rendezése alkalmával a fentemlített testedző nemek mindig kellő méltánylásban részesültek és ez a jövőben is meg fog történni.

Az iskolai testedző körök intézménye iránt rokonszenvezek és eddigelé is teljesítettem a testedző egyletek létesítése iránt benyújtott kérelmeket sőt a „Magyar Athletikai Club” emlékirata alapján buzdítani is fogom a középiskolákat arra, hogy kebelökben a tornatanárok vezetése és felügyelete mellett, ily testedző ifjúsági körök létesítését tegyék gondoskodásuk tárgyává.

Egyetérték a „Magyar Athletikai Club”-bal abban is, hogy a tornatanárok képzésénél a szabad atletikai gyakorlatokra s továbbá az atletikai játékokra suly fektetendő, s annak idején gondom lesz arra, hogy az atletikai gyakorlatokban való kiképzés körül észlelt hiányok pótolassanak.

A „Magyar Athletikai Club”-nak azon ki-

vánságát azonban, hogy középiskolai tanulók testedző egyletek által rendezendő versenyekben vagy gyakorlatokban részt vehessenek, sajnálatomra nem tetszethet, mert az iskolai rendszer és fegyelem szempontjából, ugyszintén az iskolának azon nevelői kötelességéből kifolyólag, mely szerint felelősege tudatában tartozik a tanuló ifjúságnak az iskolán kívül való magaviseletét is lehetőleg minden irányban figyelemmel kísérni, továbbra is fenn kell tartanom a középiskolai rendtartásnak azon intézkedését, hogy a középiskolai tanulók, kik még kiskorúak, a tanintézet kebelén kívül álló egyesületnek tagjai vagy működésük résztvevői nem lehetnek. Meg erősítenek engem ezen elhatározásomban szakférfiak és szakírók nyilatkozatai, melyek szerint a tanuló ifjúságnak az iskola körén kívül álló bármily, különben helyes irányu egyletek versenyein való részvétele nem kívánatos.

Azon szíves érdeklődésért, melylyel a „Magyar Athletikai Club“ az ifjúság testi nevelése iránt viseltetik, legmelegebb köszönetemet kérem az egyesületnek tolmácsolni.

Fogadja Méltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását.

Budapest, 1898. január hó 22-én.

Wlassics s. k.

A miniszternek itt a „K. A. S.“ után közölt sorai biztonnyal mindenkit, de főleg középiskoláink tornatanárait örömmel töltik el, mert mindennél világosabban feléjük szól a miniszter elismerő szava. Hangsúlyozza a miniszter az általunk ritkítva szedett sorokban, hogy a szabadban való mozgásnak, az atletikának nem ellensége, hogy a gyakorlatokban és a játékokban már is szép eredményt értek el iskoláink. Elismeri a miniszter, hogy a józan, iskolába való atletikától eddig sem zárkózott el az iskolai tornatanítás. Rendkívül fontos a miniszter azon kijelentése is, hogy a tornatanár képzésnél súly fektetendő az atletikára is. — A mult méltánylása és egy szebb jövőre való biztatás szól a miniszter soraiból, mit biztonnyal mindennütt hálával és örömmel fogadnk.

Előtornász óráink.

A középiskolai utasítások szerint, az előtornászok külön órán képeztetnek, hogy a tanulók csapatait vezetni tudják. Így tehát meg van adva az utasítás arra nézve is, hogy mi történjék az előtornász órában. Itt ugyanis a tanulók arra volnának első sorban oktatók, hogy mit mutassanak a csapatnak és miképen segítsenek társaiknak. — Magam is hosszabb időn át úgy jártam el az előtornászórában, hogy rendszeren három

szeren tornáztattam a fiukat és minden szeren 5—6 gyakorlatot taníttattam be. A tanulók a három előtornász-csapatba úgy voltak és vannak nálam ma is beosztva, hogy a III. és IV-ik, V. és VI-ik, VII. és VIII-ik osztály egy-egy csapatot képez. Minden osztályból 6 tanuló jár az órákra, mert minden osztályban 3—3 csapat van s minden csapatnak két teljesen egyenjogu és nem első és segéd előtornásza van.

Az előtornász-órák így a rendes óráknál is szigorubb felügyelet mellett pontosan előirt gyakorlatok betanítására szorítkoztak. Ugy de azt vettem észre, hogy az én előtornászaim, különösen a más iskolából jöttek éppen nem lelkesednek az előtornászórákért, sőt egy évben az év elején pár osztályban senki sem akart önként vállalkozni az előtornászságra. Beláttam, hogy e fiuknak sok tekintetben igazuk van, mert ők mégis csak azért járnak az előtornászórákra, hogy mint legjobb tornászok rohamosabban haladjanak, mint az osztály gyenge és középszerű tornásza. Azokat a gyakorlatokat, melyeket az osztályban kell nekik mutatniok, nagyon könnyen megcsinálják, mást pedig nem érnek rá tanulni.

Hogy tehát az előtornászórák kissé kedveltebbek legyenek, kénytelen voltam lemondani arról, hogy tisztán előtornászokat képezzék, hanem magam is igyekeztem a jó tornászokat képezni. Ekkor még magam is elég jól bírtam ma már hízásnak indult testemet és az előtornász órákon ugyancsak vígan mentek a gyakorlatok. De csakhamar egyre másra potyogtak az osztályokban és az előtornászórán is a fiuk, (szerencsére minden törés, vagy ficzam nélkül), mi egészen elvette a kedvemet az előtornászóráktól. Egy évig egyet sem tartottam és a felső osztályokban csaknem minden gyakorlatot magam mutattam meg. Hanem ezt sokáig nem bírtam és újra csak megkezdődtek az előtornászórák, de most már felében szigorú tanításképp, felében szabad tornázásképpen. A szabadornázás alatt mindenki ahhoz a szerhez megy a hová akar és ott marad az óra végéig. Minden szernél van egy jobb előtornász, ki felelős a gyakorlatokért, t. i. hogy csak olyat enged csinálni, melyet én már megengedtem. Ekkor azonban már magam is mondok (ma már mutatni nem merek) egy pár nehezebb gyakorlatot és folytonosan segédkezem egyik másik szernél. De nem engedek a felsőbb osztályok előtornászaiknak sem veszélyesebb gyakorlatokat végezni, mert kitudja, hol és mikor jutnak tornaszerhez, hol ellenőrzés nélkül tornázva, esetleg halálukat lelik.

Az előtornászóráknak legnagyobb hasznát akkor veszem, ha néh-anapján kiviszem a fiukat a mezőre játszani. Itt a nagy labdákkal való játék, a gerelydobás egészen felvillanyozza őket. Ugy de a legszorgalmasab tornászok sem jönnek pontosan a kirándulásokra a sok tanulnivaló miatt. — Ha pedig egyes osztályokkal megyek ki a mezőre, alig egy tizede jön ki a fiuknak. Pedig a játékokra valóban újra kell tanítani az ifju nemzedéket, mert az alsóbb osztályban levők semmi

féle játékhoz nem értenek. Azért a testgyakorlati reform ideje csak akkor következhetik be, ha a tanulás a fiuknak időt enged a testgyakorlatokra is. — Mi a torna tanítás reformálásával megelőztük írásban az összes művelt nemzeteket, de tetteben az oly sokszor csufolt németek már jól elhaladtak, már náluk már a harmadik tornaóra csaknem mindenütt kötelező.

Az előtornászórák, a kirándulások a növendékeknek csak egy százalékát illetik, majd ha három kötelező tornaóránk lesz, akkor beszéljünk a tornaoktatás igazi reformjáról.

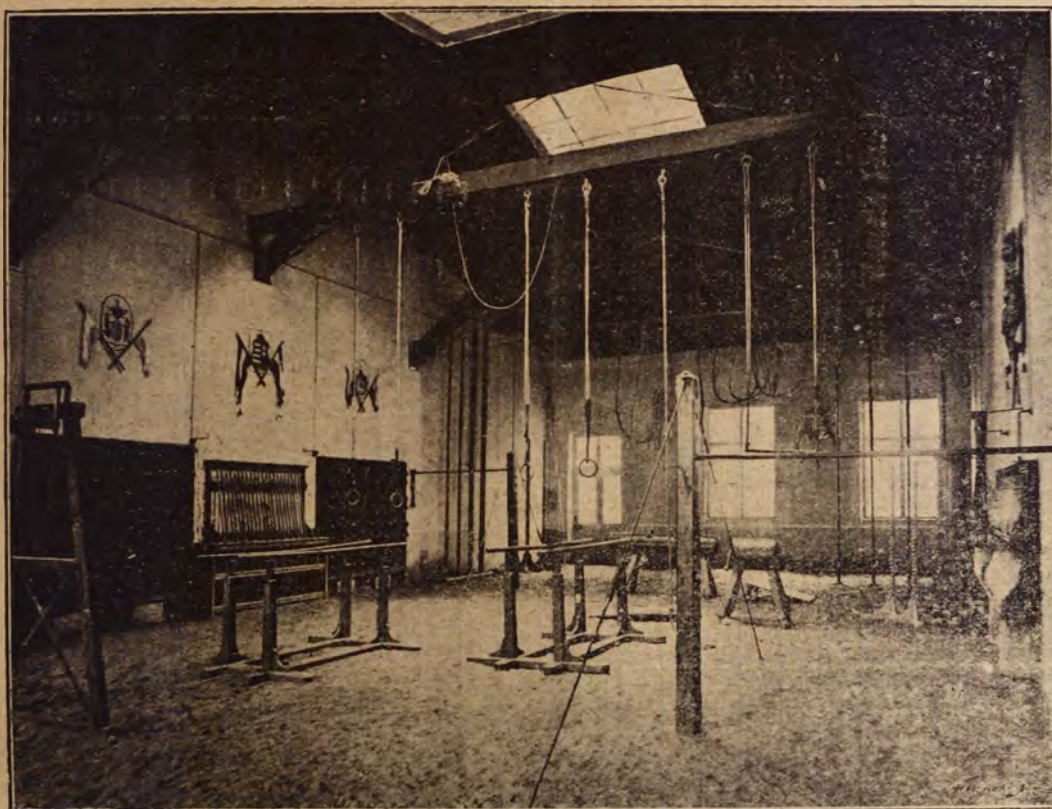
Vidéki.

A Debreczeni Kereskedelmi Akadémia torna-ügye.

Szerkesztő Urnak tanintézeti torna ügyünk iránt tanusított szíves érdeklődése, sőt utóbb egyenes föl-

szélve — hogy oly állami intézetekben melyeknek tornahelyiség állott rendelkezésükre sem törődtek a kereskedelmi iskolai tanuló ifjúság testi nevelésével, rendszeres testgyakorlásával.

Idővel azonban egyes iskola fenntartók fölismerték ezen viszás állapot tarthatatlanságát, különösen olyan növendékeknek, kiket jövő életpályájuk ugys zárt helyen való többnyire ülő munkára kényszerít. Felügyelő Bizottságunk is a testi nevelés gondozatlanságának hátrányait belátván az 1889. évi szeptember 12-én tartott ülésében az igazgató indítványára úgy intézkedett, hogy: „A torna tanítását a kötelező tárgyak közé fölveszi és ennélfogva a körülményekhez képest heti egy, esetleg két órával a rendes tanórák közé igatja. Ezen határozattal inauguráltatott nálunk a kötelező tornatanítás; fogantatása azonban akadályokba ütközött. Régi iskolaépületünkben ugyanis sem megfelelő helyiség sem tornaszer nem lévén, az ev. ref. főiskola gondnokságához kellett fordulnunk, hogy a közelben fekvő főiskolai tornatermet

A debreczeni kereskedelmi akadémia tornaterme.

hívása, kedves kötelességünk ké teszi, hogy kívánságának a következőkben tegyünk eleget.

Az első kereskedelmi iskolák, melyek csakis egyes lelkes társulatok áldozatkészségéből keletkeztek, egyéb okok mellett a költségek kimélese tekintetéből sem vettek kellő súlyt a testi nevelésre. És midőn azután ezek szervezését az állam szabályozta, szintén megfelledezett arról, hogy az elméleti tárgyak mellett a testgyakorlatot is kellő figyelemben részesítse; mert sem az 1892. sem az 1895. évben kiadott ministeri rendeletek, melyek különben a kereskedelmi szakoktatást jóval előbbre vitték, föl sem említik a testgyakorlat tanítását; *) s így megtörtént — a magánintézetekről nem is be-

engedje át méltányos bér mellett használatra. Lekötelező előzékenységéből tanulóink fejenként 1 frt. hasznóbért fizetvén — a tanítást még az 1889—90. tanévben Bayer Ferencz dr. igazgató tényleg meg is kezdette.

Időközben új épületünk tervezete kerülvén napirendre tekintettel a fenti határozatra állandó tornacsarnok építése is tervbe vétetett; az ujonnan szervezett két tanári állásra kiirt pályázatban pedig előny biztositott azon folyamodónak ki középiskolai oklevele mellett tornatanításra is képesített.

Az 1892—93 tanévet már új épületünkben nyithattuk meg; a tornaórákat a rendes órák közé osztottuk be és tanulóink már az iskola saját tornatermében üzhették a testedző szabad- és rendgyakorlatokat, ha a szertornázást nem is még egészen rendszeresen,

*) Az 1895. szervezet is csak rendkívüli tantárgynak veszi.

mivel tornatermünk felszerelése még csak folyamatban volt. Az 1893—94. tanévi október hó folyamán rendezte vallás- és közoktatásügyi m. kir. Ministerium Budapesten az első tornajáték — tanfolyamot, melyre Felügyelő Bizottságunk fölküldötte az intézeti tornatanárt, hogy ez irányban is nyerjen kiképzést. E tanév folyamán torna termünk berendezése teljesen elkészülvén, a nagy szünetben az „Országos Tanszerkiállítás” alatt — melynek főcsoportja éppen intézetünkben volt elhelyezve — a szakférfiak kritikáját is kiállotta. Ugyanezen tanévben érettebb 15—20 tanuló engedélyt nyert, hogy a rendes tornaórákon kívül is bejárhassanak a tornaterembe, ha legalább négyen egyszerre akarják a tornaszereket használni.

Ez volt kezdeményezése a „Tornakör” alapításának; mert a következő tanév elején a buzgóbb tornászok azon kérelemmel fordultak a tanárikarhoz, hogy engedjék meg nekik a kör alapítása. Ilyennek szervezését és vezetését az intézeti tornatanár azonnal kész örömet vállalta el.

Tudtunkkal nem létezett ifjúsági tornakör, melynek szervezetét irányadóul vehettük volna. Egy éven át gyűjtöttünk tapasztalatokat azon végleges elhatározásra, melynek következményei az első alapszabályok és versenyszabályok. Azóta a körülmények hatása alatt módosítottuk már azokat; és most a próbálgatás nehéz

és fáradságos évein szerencsésen átesvén, — egész erőnket az intenzív munkálkodásra fordíthatjuk.

Felesleges is talán megemlítenem, hogy ebbeli szándékunk megvalósításában maga az ifjúság segíti diadalra juttatni érdeklődésével, buzgóságával körünk jelszavát, és kitűzött célját elérnünk.

Hogy a fél napi (8—1 óráig tanítás mellett miképen valósítjuk azt meg kiviláglik a következőkből. A heti köteles, 2 órán *) kívül télen át vasárnap 10—12-ig és két hétköznapon 5—6-ig tartunk tornagyakorló órákat kirendelt felügyelők — előtornászok — vezetésével. Nyáron át pedig alig van nap hogy az esti órákban ne lennének legalább 30—40-en, kik a tornateremből a hordozható szereket udvarunk különböző pontjain felállítván, 5—6-ával ne dolgoznának. Ezekben a felügyelő tanár jelenlétében a haladás megfigyelése végett az alábbi törzslap-rovatokat töltjük be, mely munkálatot rendszerint a jelenlevő összes tagok nagy érdeklődése kíséri. Nem egyszer hallatszik: „én X... el többet ugrottam, emeltem stb. mint te,” — és utána a mentegetődzés, hogy ő azt már régen nem gyakorolta és ennél fogva elmaradt.

Törzslapunk berendezése:

*) D. e. 10—11 órában, s pedig I. hétfőn, csütörtökön, II. kedden, pénteken, III. szerdán, szombaton.

T ö r z s l a p.

U..... A..... részére,
a ki 18..... szeptember hó 1-én..... éves,..... hónapos.

Tanév és osztály	Kelet	A tanuló										Súlytolás magasba				Ugrás				Megjegyzés					
		Magassága	Mellbőség	belégzés- sel	belégzés nélkül	súlya	karizomerje kg.-ban	tüdőjének tartar- alma 100 cm-ben	Húzóerő a nyújtón	Tolóerő a korláton	Sarkak	Kilogrammal	Jobb	Bal	Kilogrammal	Hányszor?	Jobb kézzel	Bal kézzel	9-4 kézzel		Nagasság	Távolság	Rudat magas	Rudat távol	Bak
1894/95. I.	X. ₁₀	155	80	72	45	22	25	6	3	30	8	3	13	7	20	5	—	—	—	125	—	—	—	—	—
	III. ₁	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3:2	—	—	6	—
	VI. ₁	—	—	—	—	—	—	8	4	—	—	—	18	9	—	7	4:3	3:2	—	—	—	—	—	—	—
1895/96. II.	IX. ₂₅	159	86	76	49	23	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	135	3:5	—	—	8	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32	18	—	8	—	—	—	145 I. ugró d. nélkül	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	9	6	38	—	—	—	—	—	—	—	5	3:9	—	4:85 II.	—	—	—	—	—
1896/97. III.	XII. ₁₆	164	90	82	59	26	33	12	6	46	—	—	—	—	11	—	—	—	—	—	4:8	—	—	8	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5:9	4:5	—	140/200	—	—	—	—	—
	május	165	93	85	59 ¹ / ₂	30	33	8	3	53	—	—	50	27	—	14	6:1	5:0	—	97.V. 27. hely nélkül	—	—	—	11	—
Gyarapodás 3 év alatt		10	13	13	14 ¹ / ₂	8	7																		

Ezen törzslap betöltésére következő szerek és készülékek állanak rendelkezésünkre: 1. Külön e célra szolgáló magasságmérő. 2. Tized mérleg megfelelő súlyokkal. 3. Több centimeter-szalag. 4. Karizomerősítő és Regnault-féle dynamometer. 5. Tüdomérő. 6. Chronograph óra. A többi felvételek a tornateremben lévő

szerekkel történnek a versenyszabályok figyelembe vételével.

Csak állandó gyakorlat útján nyerhető ügyességet és szabályos testtartást sajátítanak el növendékeink a gyakorló órákban, miket a rendes órákban elővett gyakorlatok igényelnek; itt gyakorolhatják azon testrésze-

ket, melyek fejlesztése az egyén alkatánál fogva leginkább szükséges s melyekre a felügyelő tanár őket figyelmezteti. Bátorralan, gyenge testalkatú avagy beteges tanulók mindig a nekik leginkább megfelelő szerek- és gyakorlatokra utaltatnak, mikben a felügyelők segítik a kezdet nehézségein át; és ha néha-néha valamelyik el is bukik, ott vannak társai, kik a bajt megakadályozzák, vagy legalább enyhítik.

Nevezetes eseményül megemlíti, hogy míg tavaly bycikliket szereztünk, az idén december hó folyamán első kísérletet tettünk a hátsó udvarban intézeti korcsolyázó térnek alakítására. Ez első kísérlet Debreczenben tanintézeti saját jégpálya létesítésére. Nem kell sajnálnunk az erre fordított munkánkat, mert növendékeink nemcsak a rendes tornaórákban hanem a délutáni szabad időben is nagyon látogatják. Annyira azonban — sajnos — még nem vihettük, hogy a svájci iskolák példájára mind egyik tanulónak adhatna kölcsön képen korcsolyát, és így kivétel nélkül valamennyi növendékünket láthatnók a jégen végig siklani; de bizunk benne, pénzügyi helyzetünk jövőre megendi, hogy azokból is minél többet beszerezhesünk.

A vivás gyakorlásáról se felejtkezünk meg, és a

tagoknak azon törekvése hogy legalább 6—6 vívókészlet szereztessék be, csak azon mult, hogy nagyobb kiadásaink közt még erre nem telt. De a Debreczeni Tornaegylet szives volt vívómesterének megengedni hogy saját helyiségeiben középiskolai tanulóknak esti 6—7 óra közt külön vívótanfolyamot nyisson, melyre tagjaink közül is többen beiratkoztak, és a felügyelő tanár többszörös megjelenése alkalmával meggyőződött, hogy a beiratkozottak közül többen ott is megállták helyüket.

Játékok, különösen labdajátékok üzésére csak a tavaszi és őszi délutánok, a melyeken mind a három osztály szabad, áll rendelkezésünkre, mivel ki kell menniük a „Nagyerdőbe,“ hol a versenypálya kínálkozik legalkalmasabb helynek; és e tanévvel kezdve a diszkoszdobás tömeges begyakorlására szintén e versenypályát szemeltük ki.

Nagyobb meretelést mostanáig csak 10 km. távolságra rendeztük, de ezuttal mutatkozó jó kedv csak buzdításul szolgálhat.

Működésünk eddigi eredményéről számoljon be a következő táblázat, mely mutatja, hogy a kezdet nehézségei daczára sem dolgoztunk hiába.

Tanév	A verseny neve	Torna-köri tag volt	Versenyen nyertek:				
			Ezüst érmet díszítéssel	Diszkoszevelet	Ezüst érmet	Elismerő oklevelet	Bronz érmet
1893—4	Intézeti verseny 1894. június 9-én.					9*)	
1894—5	Házi díjverseny 1895. június 8-án	60	2		7		6
1895—6	Házi díjverseny 1896. május 26-án	89	1		3		7
1896—7	Futóverseny, 1897. május 20. Házi díjverseny 1897. május 29.	92		1	1	4	5

*) Az I. nyertes vívókészletet, II. utazótáskát és a III. elegáns turista botot tiszteletdíjúl.

Ezen versenyeinkről a „Herkules“ részletes tudósítást közölt annak idején.

Intézetünk résztvett az 1895. évi május hó 27-én Debreczenben megtartott kerületi versenyen 128 növendékkal, kik közül egy a távolugrásnál ezüstérmet, egy a síkfutásnál egy a magas ugrásnál bronzérmet, egy pedig a ki a szertornázásnál legszebben végezte az egyes gyakorlatokat 1 drb. arany tiszteletdíjat nyert; maga az intézet diszkoszevelet kapott; a millenniumi tornaversenyen a megengedett legnagyobb számmal — 50 növendékkal — vettünk részt, a hol daczára annak, hogy az egyénenkénti versenyekre bejelentettek közül hárman elmaradtak egy a távolugrásnál ezüst, egy a a 200 m.-es futásban bronzérmet nyert.

Végre pedig álljon itt tornatermünk — és jégpályánk egy-egy részének fényképe, valamint tornatermünk *) leltárának összegezése:

a) Az öltözőterem felszerelése és díszítése	50 drb	239 k.	40 fl.
b) Szerek a szabadgyakorlatokhoz	304	985	90
c) Szerek a szeryakorlatokhoz	74	2283	72
d) Szerek a játékokhoz	15	84	60
e) Segéd könyvek és táblák	11	21	90
f) Egyéb szerek:			
1) a tornateremben	17	24	20
2) az erőfelvételekhez	10	296	52
g) Sporteszközök	1	120	—
Összesen,	483	4056	24

értékben, melyhez az idei beszerzéssket még nem vettem fel.

Ezek után óhajtasunk csak az lehet: vajha a szakférfiak elfogulatlan ítélete vázolt működésünk irányát helyeselné. És mert e közleményünkkel is csak közügyet kívánunk szolgálni, hálás köszönettel fogadunk minden jóakaró utbaigazítást.

Debreczen, február havában.

Potomesik Ignác,
r. tanár, a tornakör felügyelője.

*) Méretei: hossza 21.42 m., szélessége 10.10 m., magassága 5.75 m.; — az öltöző helyiség pedig 6.50 m., hosszú, 6.40 széles és 5.10 magas.

A testgyakorlás a kolozsvári egyetemen.

A kolozsvári M. kir. Ferencz-József tud. egyetemen az 1897-98. tanév első félévében teljesített testgyakorlati oktatás eredménye: Az egyetemi torna és vívóteremben heti 9 órán át fölváltva a kezdők (3 csapatban 41 egyén); haladók (9 órában 16 egyén); képzett vagy versenyvivők (heti 12 órában 12 egyén) csapatai működtek. Összesen 69-en. A magán órákban (heti 18 órában 26 egyén) 3 csapatban nyertek kiképzést. A kard-, tör- és ökölvívásban, a katonai rendgyakorlatokban, szabad és füzérgyakorlatokban, szertornázásban és a birkózások különféle nemeiben iskolászerű oktatás adatott, és pedig a kardvívásban heti 30 órában, a Keresztessy magyar és a florenczi olasz magas iskolában, a vítörvívás heti 3 órában lyoni rendszerben, az ökölvívás pedig angol és hollandi rendszerben heti 4 órában gyakoroltatott. A vívóteremben összesen, beleszámítva az egyetemi tanár urak heti 12 óráját is, 49 óra tartatott. A tornateremben A) csoportban 25 egyén, B) csoportban 44 egyén, egyenként a csoportok 3 csapatra felosztva, heti 12 órában rendszeresen tornáztak. Az előtornászok, csapatvezetők, a tornatanítói és vívómesteri pályára készülők oktatására rendszertanból és vezényléstanból heti 4 óra tanítás volt: Az ünnep és vasárnapot valamint az egyetemi szünnapokon, a gyalog kirándulások, kerékpározás, s november, december, január hónapokban a figyelembe részesült. Az 1897—98. tanév első félévében. A korecsolázás, lábszánkó (skie — hótalp), kerékpározás, gyalogkirándulások óráit nemszámítva, mely utóbbiak eredményeit távolságmértékben fogjuk később kifejezni, következő eredményre jutottunk:

Október havában 260 órán részt vett 8320 egyetemi é. hallgató á. 32. November havában 230 órán részt vett 13800 egyetemi é. hallgató á. 60. December havában 150 órán részt vett 3600 egyetemi é. hallgató á. 24. Január havában 210 órán részt vett 7770 egyetemi é. hallgató á. 35. Összesen 840 órán részt vett 33490 egyetemi é. hallgató á. 37.

Legtöbb tornász volt november hó 13-án (71), legkevesebb pedig december hó 18-án (8). Legtöbb vívó volt november hó 27-én (72), legkevesebb november 19-én (12). A kolozsvári Ferencz-József tud. egyetem testgyakorlati óráin az 1897—98. tanév első félévében (1897 szeptember 21—1898 február 1-ig terjedő időszakra 100 egyetemi hallgató átlagos életkora 21 év 4 hó; átlagos magassága 165 cm. testsúly gyarapodás $2\frac{1}{2}$ kg Mellbőség nagyobbodás 2 cm; tüdőterfogatnagobbodása 195 □ cm; jobbkez csuklóstagadás 3 mm Átlagos erőemelkedés 17 erő pont. Október és november hónapokban összesen 7 kirándulást rendeztünk (4-et kerékpáron 3-at gyalog). Résztvett összesen 84 egyetemi hallgató — a vendégeket nem számítva, — átlag 12 egy egy kiránduláson. A kerékpáros kiránduláson 252 kilométer ut lett letiporva, átlag óránként 15 km. sebességgel, átlag egy-egy kirándulásra 63 klm. esett. A gyalogkirándulásokon 120 km. lett bejárva, átlag óránként 5 és $1\frac{1}{2}$ km. sebességgel, átlag egy egy kirándulásra 40 km. jutott. Lapdázás (magyar és angol lapdajátékok, köztük a Foot-ball is) csak 7 ízben volt 32 egyetemi hallgatóval. Kiemeljük e helyen, hogy a tornászcsapatok vezetésében Barzó Bélatanár-elölt, Veress Ferencz orvosnövendék; a vívócsapatok vezetésében addig Mósa József jogh., Madaras József jogh., Nesztor Kamil orvosnövendék minden erejüket és tehetségüket összpontosították, hogy csapataik gyakorlati képzettségét mennél magasabbra emelhessék. Vé-

gül fel kell említenem, hogy a vívóteremben több ízben megjelentek Páska Zoltán és id. Héczii Lajos helybeli vívómesterek és buzdító szavaikkal lelkesítették a fiatalságot. A kerékpározás terén 44 egyetemi hallgató lett kiképezve. Az elmúlt félévben 21 vendég kereste föl a torna és vívó tanórát.

A kolozsvári m. kir. Ferencz-József tud. egyetem testgyakorlati óráin részt vett egyetemi hallgatók dinamometriai és antropometriai eredménye, az 1897—8. tanév első félévében. A megvizsgált egyetemi hallgatók közül a tornászoknál 35.7% ; a vívóknál 63.4% , a kerékpárosoknál 21.4% -nál, a jobb kar erősebb volt, mint a bal. A tornászoknál 45.5% , a vívóknál 7.6% , a kerékpárosoknál 72.3% nál mindkét kar egyenlő erőnek látszott. A tornászoknál 18.8% , a vívóknál 29% , a kerékpárosoknál 6.3% -ben találtam a bal kart erősebbnek. A két kar hosszúságánál a kísérletek azt süttették ki, ki, hogy tulnyomó résznél hosszabb a jobb kar a balnál, valamint, hogy többnyire hosszabb a bal láb (helyesebben a bal alsó végtag), a jobbnál. Az eredmény az, hogy a vívóknál 61.5% , a tornászoknál 14.3% , a kerékpárosoknál 21.6% -nál a jobb kar hosszabb a balnál, a balláb hosszabb a jobbnál. A vívóknál 16.3% , a tornászoknál 12.2% , és a kerékpárosoknál 17.8% -nál a megfordított viszony mutatkozott, vagyis, a bal kar, meg a jobb alsó végtag volt hosszabb. Öt egyénél, melyeknél a jobboldali végtagok voltak hosszabbak a baloldaliaknál, de mutatkoztak egyéb rendellenességek is. A jobb és balkarnak — ugyszintén a jobb és bal alsóvégtagnak tökéletesen egyenlő hosszúságát egyetlen egy esetben sem konstatáltam. Betegségekről, párbajmegsebesülésekről és több elmaradási okokról jegyzéket nem vezettem.

Kelt Kolozsvárt 1899. és febr. hó 1-én.

Kiváló tisztelettel

Nagybudafalvi Vermes Lajos
egyetemi tornatanár és vívómester.

Különfélék.

„Wlassics Gyula miniszter három évi működése. cím alatt Molnár Viktor oszt.-tanácsos, elnöki titkár, nagybecsű tanulmányt irt a „Magyar Szalon” című folyóiratba. Ez a kitűnő tanulmány mesteri csoportosításban tünteti föl Wlassics miniszter működését tárczája minden ágában. A mi ügyünket illetőleg is méltán a legnagyobb elismeréssel ír Molnár a miniszter munkásságáról az alábbi sorokban:

„Különös figyelemben részesítette a miniszter a testi nevelést. Egyebek között munkába vette a tornatanítók képzésének és képesítésének reformját, a tornatanítás tantervének revízióját és azonkívül még újabb testgyakorlati irányokat kíván meghonosítani.

A „Duna budapesti evezős-egylet” a napokban tartotta meg Dr. Rosenberg Gyula orszgy. képviselő ur elnöklété alatt ez idei rendes közgyűlését. A választmány által az egyesület mult évi működéséről előterjesztett évi jelentés és zárszámadások öröndetes jelenségét és tanuságát nyújtják azon fokozatos fejlődésnek, melyben ezen az 1895 év nyarán megalakult, tehát még nem is teljes három éve fennálló egyesületnek része van. A lefolyt egyleti év legfontosabb mozzanata a parti clubház eszményének megvalósítása volt; a tevékeny egyesület a székesfőváros által neki egyleti czélokra átengedett partterületen a Császár-fürdő tőszomszédsá-

gában nagyszabásu parti házat építtetett, és így azon helyzetben van, hogy tagjainak az evezés sportszerű művelésén kívül a legnagyobb kényelmet is képes nyújtani. Az egyesület tagjainak száma ez időszerint 46 az 1896 évben volt 34 taggal szemben: a tagok által megtett kilométerek száma felülmúlja a 18.500 kilométert az 1896 évi 11.100 kilométerrel szemben; ezen működés 39 tag között oszlik meg, úgy hogy minden tagra átlag 475 kilométer működési átlag esik. Figyelemre méltó továbbá azon körülmény, hogy az egyesület tagjai az év minden hónapjában eveztek; az első beszállítás 1897 évi január 7-én, az utolsó beszállítás pedig december 19-én volt. Az egyesület jelenleg 7 csónakkal bír; ez idényre 3—4 új csónak beszerzése határozott el. Az egyesület múlt évi pénzforgalom több mint 11.300 frtot tett ki. Az egyleti vezetőség foglalkozik továbbá azon eszmével, hogy a clubház mellett, lawn-tennis pályát és az atletika művelésére alkalmas gyakorló teret létesít, és ezen eszme megvalósítása végett kérvénnyel fordult már a fővárosi tanácshoz újabb partterület átengedése iránt.

A budapesti (budai) tornaegylet f. é. márczius hó 2-án este 7 órakor az egyleti tornacsarnokban (I. Attila-utca 42 sz. tartja meg ez évi rendes közgyűlését. Napirend: 1. A választmány jelentésének előterjesztése. 2. Az 1897 évi pénztári kimutatás és vagyonmérleg, valamint a felügyelő-bizottság jelentésének előterjesztése; 3. A költségvetés megállapítása az 1898 évre; 4. Indítványok tárgyalása. 5. Az elnök, alelnök, továbbá 20 választmányi és 5 felügyelő-bizottsági tag megválasztása.

Berzeviczy Albert a testi nevelésről. A Nemzeti Tornaegyesület közgyűlésén Berzeviczy Albert elnök megnyitó beszédében mélyen átgondolt és a jövőre is kiható programot fejtegetett, a mely valósággal lelkesítő hatással volt a nagyszámban megjelent hallgatóságra. A többi közt így szólt: „Ez az ideál, a melyre törekszünk: az ember testi erejének edzése és fejlesztése oly célból és módon, hogy általa az egész ember nemes rendeltetésére alkalmasabb, erényei és tehetségei érvényesítésére képesebb, gyarlóságai leküzdésére erősebb, összes képességeinek, erőinek harmoniája által tökéletesebb legyen. Ez a nevelő cél korántsem vonatkozik csak a tanulói ifjúságra. Az ember tulajdonképpen egész életén át nevelés tárgya; a különbség csak az, hogy az ifjúság nagyrésztben mások nevelése alatt áll, a meglett ember pedig önmagát neveli tovább. Ez a nevelő cél azt teszi kötelességünkkel, hogy a testgyakorlásoknak mindazokat az eszközeit, a melyek a cél szempontjából alkalmasoknak látszanak, használatba vegyük s ezért tulajdonképpen már rég megszűnt a legszorosabb értelemben vett iskolászerű tornázás működésünk egyedüli eszköze lenni, de ugyanez a nevelő cél kötelességünkkel teszi azt is, hogy testgyakorlatunk által arra törekedjünk, hogy az embernek nemes tulajdonait fejlesszük, ne dőreségeit és hibáit; hogy kizárjunk minden egyoldalúságot és tulhajtást, mindent, a mi torzképhez és nem az emberi ideálhoz vinne közelebb... Szóval: mindig és mindenben az összes fizikai erők józan, összhangzatos, mértékadó és szép kifejtésére akarunk igyekezni! Nem is tartom oly távoli dolognak azt az állapotot, a midőn a tornászati és atletikai irány hívei, bizonyos közös elvekre és célokra nézve megegyezve, működésüket nemcsak esetről-esetre, de állandóan egyesíteni fogják oly értelemben, hogy a közös célokra való állandó együttműködésnek is megtalálják formáit és közegeit országos szövetkezés, eset-közös intézmények fentartása által.”

Axaméthý Lajos dr. A közoktatásügyi ministerium VI. (népoktatásügyi) osztályának vezetésével Wlassics minister Axaméthý Lajos dr. czimzetes ministeri tanácsost bízta meg. Az új osztályfőnök már közel egy éve, boldogult Szathmáry György betegsége óta, vezette nagy buzgósággal és bámulatos munkabírással ez osztály teendőit s a kik szerencsések voltak vele e minőségben érintkezhetni, elragadtatással beszélnek humánus gondolkodásáról és páratlan szívjóságáról. A magyar tanitóság tehát nyugodt lehet: a minister bölcsesége Szathmáry György örökségét jó kezekre bízta. Axaméthý min. tanácsos, a kinek arczképét és életrajzát lapunk 1897 ik évfolyamának 15. számában közöltük, 1896 óta szolgálja az oktatás ügyét a vallás- és közoktatásügyi ministeriumban s fényes képességein kívül már ez a körülmény is őt jelölte ki arra a fontos helyre, a melyen oly sok földadat vár szerencsés megoldásra. Az új osztályfőnök az iskolaügy intenzív fejlesztésének a barátja. Ezzel a bölcs és tanügyi körökben nagy meglepetést keltett intézkedéssel egyidejűleg, Wlassics minister ur ő nagyméltósága a VI. c) osztály vezetésével Kuliszeky Dezső oszt. tanácsost Axaméthý dr. hűséges muukatársát, bízta meg. A VI. c) osztályba, a melyet eddig Axaméthý min. tanácsos vezetett, a tanítóképző intézeti ügyek tartoznak. Kuliszeky oszt. tanácsos is régi, kipróbált munkása közoktatás ügyének és igaz barátja a tanitóságnak. A VI. ügyosztály tisztviselői f. hó 9-én tisztelegtek Axaméthý min. tanácsosnál.

• N. L. •

A kerékpározás történetét dióhéjban adta nemrég egy angol lap a „Home”. A kerékpározás emlékezetes éveit szerinte a következők: 1818. előtt. A sejtelmek korszaka. A gyorsabbságra való vágyak gyermekes kísérletei. 1818. Drais báró javításai, az első kerék kormányozható. 1819. A draisina „dereka” állandó rajtülésre alakul. 1855. A Micheaux testvérek kitalálják a pedált. 1865. A „velocipéd” részben vasból a fa helyett, gondosabb kivitelben, mint jármű jelenik meg. Magas gépek áttételnélküli hajtással. 1867. M. Adler megszerkeszti az első vázat, keresztformában gázcsövekből és gummival borítja a kerék peremét. 1869. Meyer (Páris) először helyettesíti a faküllöket a vasküllökkel, a váz állandóan vascsövekből készül. 1869. nov. 7-én az első „távverseny” Páris és Rouen között, a győztes 123 km.-t 10 ó. 45 p. alatt tesz meg. 1870. J. Suriray először alkalmazza a golyós csapágyakat, Jules Truffault először alkalmazza azt az elvet, hogy a kerék az aczéllüllőknél fogva függ a tengelyen, 1870—74. Magas gépek áttételnélkül, ülés a hajtott kerék felett; a hátulsó kerék kisebb, alacsonyabb „magas”-gépek; egyforma magasságu kerekkel bíró gép, melynél komplikált szerkezettel hajtják a hátulsó kereket. 1875. Truffault a kerékpereket V-alaku vasból hajlítja. 1876. A gép „magasodik” ismét, gyakran 1 m. 60 cm. a kerék. Renard 2 méteres gépeket készít, melyek pedáljait mozgó paralellogrammok segítségével hajtják. 1877. Rousseau (Marseille), az alacsonyított „magas” gépen fogaskerékkel és lánczczal az első áttételt szerkeszti az első keréken, mely még mindig magasabb a hátsónál. 1878. A Renard testvérek a tangens-küllöket alkalmazzák. 1880. Az alacsony gép megjelenik fogaskerekkel és lánczczal, áttétellel van hajtva a hátulsó kerék, mely kereszt s más vázakban áll. A „Rover” esztendeje. 1880—85. A súly útgépeknél 16—18, versenygépeknél 12—14 kr.-ra száll le. A peremen teli gömbölyű kaucsuk. 1889. A magas gép esaknem eltűnik egészen; a golyós csapágy minden készletre van alkalmazva. A váz mai formája megjelenik először. A Cushion-gummi esztendeje. 1893. Dr. Dunlop

először alkalmazza a pneumatikot. 1895. A fogaskerekű (Acaténe-) áttétel megjelenése. 1896. Alumínium és részben bambuszból álló vázak. 1898. Humber szétszedhető, forrasztás nélküli váza. Cantilever-váz. A mi „jön“, azt kedves olvasóink látni fogják s ha jókor lesz alkalmuk, bizonyára ki is próbálják!

S.—V.

Kassai sport-egylet e hó 6-án Péchy Zsigmond főispán elnöke alatt az újjáalakítandó sport-egylet ügyében előértekezletet tartott, melyen a többek között megjelentek: Fábian János alispán, Bene Főbert takarékpénztári igazgató, Horváth Lajos, Malaszt Ferencz és még számosan. Horváth Lajos gymn. tornaiénár az új alapszabályokat imertette, melyek nem korlátozzák a tagokat annyira, mint azelőttiek s a tagdíjak is két harmadnyira le lesznek szállítva. Az előértekezletet, Répászky Gyula műépítész ajánlatára, az egylet „Atletikai Club“ czímet vette fel, mely egyúttal a kassai kerékpár-egylet is kész beleoladni. Ezután egy szűkebbkörű bizottság lesz kiküldve az alapszabályok kidolgozására, mely bizottság elnökének Péchy Zsigmond főispánt választották meg. Mi örömmel látjuk e lelkes felkarolást s támogatást, melyben Kassa városának újjáéledni kezdő sport-egyletét ezzel részesítették.

Budapesti közuti vaspálya-társaság.

HIRDETMEY.

A Budapesti Közuti vaspálya-társaság.

1898. évi február hó 18-án délutáni 1/2 órákor

a társaság igazgatósági épületében V. Lipót-körut 22. sz

rendkívüli közgyűlést

tart, a melyre a t. részvényesek meghívtnak.

Napirend:

1. A nagymélt. kereskedelemügyi m. kir. miniszter úr által 5231/1398. szám alatt kiadott „III. Függelék a budapesti közuti vaspálya társaság villamos vasúthálózatára vonatkozó engedélyokirathoz“ előterjesztése és határozatok meghozatala ez érdemében.

2. Határozathozatal az alaptőke nagyobbitása iránt.

3. Az alapszabályok módosítása.

Budapest, 1898. február 1.

Az igazgatóság.

Fritz Armin

könyvnyomdája

BUDAPESTEN,

VIII. ker. József-körut 9. szám.

Elvállal mindennemű nyomtatványok elkészítését, u. m.: művek, folyóiratok, gyászjelentések, röpiratok, esketési kártyák; továbbá ügyvédi nyomtatványokat stb. gyors és pontos kivitelben, a legolcsóbb árak mellett.

Fritz Armin, Budapest Józsefkörut 9.

Vivók körében

sensatiót kelt a gummiból készült, szabadalmazott

„Damascenus“

karðmarkolat,

mely rugalmasságánál fogva nem nyomja a kezét, elhárítja a kard csúszását, megóvja a keztyűt a kopástól.

A cs. és kir. hadügyminiszterium 1522/1896 sz. rendeletével tanítási czélokra ajánlotta.

Bármely kardra könnyen ráerősíthető!

Legtöbb államban szabadalmazva!!

Viszontelárusítók kerestetnek.

Magyar ruggyantaárugyár
részvénytársaság
BUDAPEST,

Első Magyar
VARRÓGÉP ÉS KERÉKPÁRGYÁR
R. T.
BUDAPEST.

